

Kijk, dit kan ik!

Portfolio informatievaardigheden

Voor de uitvoering van het project hebben wij gekozen voor het portfolio. Het portfolio biedt een zicht op het eigen leren en geeft structuur aan het lesmateriaal. Bovendien kan het port-folio meerdere leerfasen bestrijken.

Fase 1

Basisvaardigheden

- leerlingen moeten de Nederlandse taal mondeling en schriftelijk beheersen op het startniveau van de brugklas VMBO.

Leerdoelen

Leerlingen kunnen de mediatheek en de bibliotheek inzetten bij de voorbereiding van een presentatie (mondeling, schriftelijk of in welke vorm dan ook):

Deelvaardigheden:

- leerlingen kunnen de schoolmediatheek vinden
- leerlingen kunnen de dichtstbijzijnde openbare bibliotheek bij huis en school vinden.
- leerlingen kennen de verschillende soorten informatiedragers(papier, video, dvd, cd ; fictie/non-fictie).
- leerlingen weten welke informatiedragers in de mediatheek en de bibliotheek beschikbaar zijn
- leerlingen weten hoe zij gebruik kunnen maken van de mediatheek.
- leerlingen weten hoe zij gebruik kunnen maken van de openbare bibliotheek, i.c. weten hoe zij lid kunnen worden van de openbare bibliotheek en hoe zij materialen kunnen lenen.

Leerlingen kunnen de productinformatie van de verschillende informatiedragers herkennen, zoals:

- titel
- auteur, regisseur, componist enz.
- uitgever, producent.
- jaar van uitgave.
- plaatsingscode (siso of PIM codering = plek van het object in de kast).
- index en inhoudsopgave (indien van toepassing).

Producten

- 'onze mediatheek' (= weergave van klassenpresentatie (schriftelijk/beeld of geluid) van eigen schoolmediatheek).
- 'mijn bibliotheek' (= persoonlijke weergave (schriftelijk/beeld of geluid) van de bibliotheek waar de leerling lid van is).
- lidmaatschapsnummer van de bibliotheek.
- inventarisatie van de bij de leerling bekende informatiedragers.
- verslag/logboek van zoekproces naar informatie inclusief productgegevens gebruikte informatiedragers (invulformulier).

Fase 2

Basisvaardigheden

- leerlingen hebben algemene ICT-vaardigheden i.c. kunnen tekstverwerken en surfen op het internet ¹.
- leerlingen kunnen werken met de verschillende soorten informatiedragers²
- leerlingen moeten kunnen alfabetiseren.

Leerdoelen

De leerlingen kunnen verschillende soorten informatiebronnen raadplegen bij het voorbereiden van een presentatie (mondeling/schriftelijk).

deelvaardigheden

- leerlingen weten wat naslagwerken (encyclopedie, woordenboek, digitaal of gedrukt) hen te bieden hebben.
- leerlingen kunnen de catalogus van de mediatheek gebruiken (indien aanwezig).
- leerlingen kunnen de publiekscatalogus van de openbare bibliotheek gebruiken.
- leerlingen kunnen de in de catalogus opgezochte informatiedragers vinden in de kast.
- leerlingen kunnen via een zoekmachine of index internetsites opzoeken.
- leerlingen kunnen de opbouw van een internetadres uitleggen
- leerlingen kunnen de verschillende soorten (.org, .com, .nl e.d.) websites onderscheiden
- leerlingen kunnen van de gevonden sites de "bibliografische" gegevens noteren.
- .

Producten

- een aanbeveling (folder, video, audio) voor de 20-jarige 'ik' over encyclopedie of ander naslagwerk.
- handleiding mediatheek- en bibliotheekcatalogus (op papier of in html).
- een korte presentatie van je drie favoriete zoekmachines of indexen voor je neefje/nichtje in groep 8.
- werkstuk(ken) met goede bibliografische referenties.
- reflectie op inventarisatie van de bij de leerling bekende informatiedragers uit klas 1.

---

¹ Het is natuurlijk ook mogelijk om het aanleren van deze ICT-vaardigheden onderdeel uit te laten maken van het informatievaardigheden portfolio (de keus is aan de school)

² Ook het leren omgaan met informatiedragers kan een onderdeel zijn van deze port-folio

Fase 3

Leerdoel

De leerlingen kunnen - op hun niveau - de criteria aangeven waarmee informatie op bruikbaarheid en betrouwbaarheid kan worden beoordeeld³.

deelvaardigheden

- leerlingen weten op welke zaken ze moeten letten bij het beoordelen van een site:
  - o internetadres
  - o colofon
  - o bijwerk-datum/jaar van uitgave
- leerlingen kunnen een bron⁴ scannen op bruikbaarheid:
  - o soort informatiedrager
  - o taal
  - o niveau
  - o inhoud

Producten

- Gouden regels (van leerling zelf!!) voor bruikbaarheid en betrouwbaarheid van de informatiebronnen.
(vorm = bijvoorbeeld boekenlegger of pop-up menu, beginscherm, video e.d.)
- een presentatie (in welke vorm dan ook) waar het accent ligt op een reflectie op de keuzes

Fase 4

Aan het werk met de bereikte vaardigheden, ofwel de bereikte competentie

De leerlingen kunnen zelfstandig relevante informatie zoeken en vinden en die verwerken tot een presentatie.

Product

- presentatie – welke vorm dan ook - van een werkstuk, inclusief een reflectie op het proces.

---

³ De aanbevelingen uit de lesmethodes kunnen hierbij als uitgangspunt dienen

⁴ Het beoordelen van beeld en geluid op betrouwbaarheid (= media-educatie) valt buiten de kaders van dit project.

Bijlage leeractiviteiten

Leeractiviteiten fase 1

Bezoek aan bibliotheek.

Spreekbeurt aan de hand van eigen gekozen onderwerp ⁵ (in onderling overleg vakdocenten leerjaar afstemmen bij welk vak dit wordt ondergebracht).

Leeractiviteiten fase 2

Werkstukopdracht voor digitaal werkstuk gebaseerd op verschillende **soorten** bronnen.

Eisen aan bibliografische gegevens:

- verwijzingen naar internetsites opnemen met behulp van hyperlinks (omschrijving van site in 4 à 5 woorden moet doorklikbaar zijn naar de werkelijke site. De link is dus niet de url zelf).
- Informatiedragers (bronnen) in literatuurlijst volgens de gebruikelijke regels (suggestie: verwijzing in tekst naar bron, met hyperlink naar bibliografie⁶).

Leeractiviteiten fase 3

Spel met tweekeuze vragen met diverse beweringen over bruikbaarheid en betrouwbaarheid

(dit moet nog ontwikkeld worden in overleg met pedagogen).

---

⁵ In deze opdracht is bewust gekozen voor een spreekbeurt i.p.v. een werkstuk omdat de ervaring leert dat leerlingen bij het voorbereiden van een spreekbeurt eerder geneigd zijn om boeken te gebruiken. Bij het maken van een werkstuk kiezen de meesten al snel voor Internet.

⁶ Onderzoek

Vergelijking van twee klassen op VMBO-niveau met verschillend geformuleerde opdrachten

A = onderwerpskeuze vrijlaten, voorwaarden 3 soorten bronnen gebruiken (encyclopedie, boek, site)

B = verplichte volgorde a.d.h.v. zelfgekozen artikel uit de krant dat met behulp van encyclopedie, boeken en Internet in bredere context geplaatst moet worden (er is hier gekozen voor het gebruik van een krantenartikel als een eerste kennismaking met de krant als informatiebron).

Wij verwachten dat B lastiger is voor de docent, maar een beter resultaat voor de leerling oplevert.